

Bildande av Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat i Piteå kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar Länssstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar Länssstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 4).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald, delvis opåverkade karaktär och höga friluftsvärden. Områdets skogar, våtmarker, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- Skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer.
- Ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand.
- Skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt.
- Åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets höga botaniska värden kopplade till kalk, dess urskogsartade hållmarkskalkskogar och produktiva blandskogar med stor biologisk mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet. Kalkbarrskog är en prioriterad skogstyp för skydd.

Skogsavverkning, täktverksamhet, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och friluftsvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex.

genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,

3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t.ex. genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning, samt
12. uppföra älgstorn.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,

6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis igenläggning av diken,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom anläggande och underhåll av stigar, leder, spänger, rastplatser och eldstäder.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. skräpa ner,
3. framföra motordrivna fordon.
4. elda annat än på anvisad plats.
5. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
6. skada vegetationen i övrigt genom att t.ex. gräva upp växter, samt
7. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av leder, stigar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,

3. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
4. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
5. plockning av bär och matsvamp,
6. bedrivande av jakt i enlighet med gällande lagstiftning, samt
7. användande av terrängskoter, t.ex. fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.

Beskrivning av ärendet

Områdets höga naturvärden och unika botaniska värden har varit kända sedan länge. På 1990-talet gjorde Piteå kommun översiktliga inventeringar och Föreningen Norrbottens flora började inventera och dokumentera förekomsten av norna i området. År 2017 inkom en skrivelse från föreningen Steget Före till Skogsstyrelsen, Piteå kommun och Länsstyrelsen med tips om höga naturvärden i området. Skogsstyrelsen klassade en del av Hötjärnhällan som nyckelbiotop. Skogsstyrelsen lyfte frågan om att skydda området som reservat till Länsstyrelsen.

Under 2018 avgränsade Länsstyrelsen ett större utredningsobjekt som sedan inventerades under 2019 och konstaterades hålla höga natur- och friluftslivsvärden. Området bedömdes som mycket skyddsvärt och Länsstyrelsen hade som avsikt att inleda reservatsprocessen under 2020. I mars 2020 avverkningsanmälades stora delar av objektets värdekärnor. Skogsstyrelsen klassar delar av det avverkningsanmälda området som nyckelbiotop. Den 2 juni 2020 beslutade Länsstyrelsen om interimistiskt förbud för de delar som omfattas av avverkningsanmälningarna (dnr 511-7150-2020). Detta efter att förberedelser inför avverkning hade gjorts i form av underröjning. Det interimistiska förbudet överklagades. Förhandling om ersättning med ägarna av de berörda fastigheterna samt övriga fastigheter som berörs av utredningsobjektet inleddes. I september 2021 slöts avtal om inträngsersättning med två av fastighetsägarna. Under det interimistiska förbudet fortsatte Länsstyrelsen utredningen av områdets naturvärden och lämplig avgränsning för ett långsiktigt skydd. Den 1 september 2022 avslog regeringen överklagandena av det interimistiska beslutet (dnr M2020/01157).

Den 26 maj 2023 beslutade Länsstyrelsen om förlängning av det interimistiska förbudet med ett år för fastigheterna Pitholm 14:5 och Pitholm 69:1 (dnr 511-6983-2023). Beslutet om förlängning överklagades. Den 30 maj 2024 avslog regeringen överklagandena av det interimistiska beslutet (dnr KN2023/03481). Under fältsäsongen 2023 gjorde Länsstyrelsen ett kompletterande fältbesök i området samt beställde en inventering av svampfloran i delområdet vid Hötjärnhällan. Under hösten 2023 återupptogs dialogen med markägarna, värderingar uppdaterades och förhandlingar om ersättning inleddes. Dialog och förhandling har sedan fortsatt under vintern och våren 2024. Den 20 maj 2024 beslutade Länsstyrelsen om ytterligare ett års förlängning av det interimistiska förbudet, från den 26 maj 2024 till och med den 25 maj 2025 (dnr 511-7277-2024). Beslutet om förlängning överklagades. Regeringen har ännu inte avgjort överklagningsärendet. Under september 2024 beställde Länsstyrelsen en kompletterande inventering av svampfloran i delområdet Degerberget samt de delar av Hötjärnhällan som inte hann inventeras under inventeringen som gjordes 2023.

Det skyddsvärda området fortsätter på angränsande fastigheter. Länsstyrelsen har beslutat att i ett första steg bilda naturreservat på de delar av det skyddsvärda området som omfattas av det interimistiska beslutet samt de delar där avtal om intrång har tecknats. Övriga fastighetsägare inom det skyddsvärda området är informerade om Länsstyrelsens intention om att långsiktigt skydda ett större område. Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med att lösa markfrågorna i övriga delar av området, för att så snart som möjligt kunna utöka naturreservatet till dess fulla omfattning.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökningar (SGU), Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Remissen har skickats till Föreningen Norrbottens Flora för kännedom.

Skogsstyrelsen har i sitt yttrande meddelat att myndigheten inte har några synpunkter på presenterat underlag och att de ser positivt på att naturreservatet bildas.

Försvarsmakten har i sitt yttrande meddelat att myndigheten inte har något att erinra mot förslaget.

SGU har meddelat att myndigheten avstår från att yttra sig men hänvisar till en bilaga med generella synpunkter vid bildande av naturreservat.

Sametinget har i sitt yttrande bland annat angett följande:

Renskötseln och andra samiska näringar måste fortsatt kunna bedrivas obehindrat inom ett naturreservat och ha möjlighet att utvecklas och främjas utifrån dess egna förutsättningar. Bildandet av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv samt att den kan ha sådan betydande påverkan att de ska ges rätt till inflytande i reservatsprocessen.

Informationsbroschyrer och skyltar kan vara ett sätt att synliggöra samt skydda samiska miljöer och den samiska markanvändningen som finns i reservatet. Det är bra att samråd ska genomföras med berörd sameby vid skötselåtgärder som kan påverka renskötselverksamheten. Sametinget ställer sig tveksamt till instängsling av områden då det kan få stor påverkan på renskötseln i området.

SSR har i sitt yttrande angett följande. SSR anser att naturreservat ofta bidrar till att bevara naturmiljön och försvårar intrång vilket kan i sin tur gynna skyddet av orörda skogar och eventuella betesområden för renen och renskötseln. Det måste säkerställas att samebyarnas rättigheter inte urholkas genom att renskötselrättens utövande begränsas genom inrättandet av naturreservatet. Alla eventuella inskränkningar måste ske i samförstånd med rättighetsinnehavarna, samebyarna. Utöver detta har SSR ingen erinran gällande bildandet och skötselplanen för naturreservatet.

Föreningen Norrbottens Flora har inte kommit in med något yttrande.

Alla berörda fastighetsägare, Östra Kikkejaure sameby och Pite Energi har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut.

Ulf Sandström har i egenskap av ombud för Stina Eriksson, ägare till fastigheten Pitholm 14:5, samt Mikael Sjöberg och Patrik Sjöberg, ägare till fastigheten Pitholm 69:1, lämnat in ett yttrande. I yttrandet framförs bland annat följande:

- De ställer sig frågande till Länsstyrelsens hantering av ärendet i och med att det nu ska bildas ett reservat av fem fastigheter, varav endast två ingår i den grupp av markägare som Ulf Sandström är ombud för, så att den berörda markägargruppen splittras och att frågor så som vägar, parkeringar, sophantering med mera inte är lösta.

- Länsstyrelsens argument för bildandet faller platt till marken då allmänheten under alla år har haft full tillgång till att besöka Degerberget med omgivning utan att det funnits ett reservat och att den nornalokal som finns redan hade varit skyddad som biotopskydd av Skogsstyrelsen om inte diskussionen om reservat hade startats.
- Det LONA-projekt som berörde Degerberget har hanterat ägande- och brukanderätten nonchalant och genomförts utan att Länsstyrelsen eller någon annan har kontaktat markägarna.
- De avvisar Länsstyrelsens planer på att bilda ett reservat under nuvarande förutsättningar. De anser att en fullständig planskiss och skötselplan där alla vägfrågor med markering med mera finns färdiga och att det finns en genomförd dialog med samtliga berörda markägare innan Länsstyrelsen tar något som helst beslut i denna fråga. De framför vidare att Piteå kommuns ledning i sitt yttrande helt ställt sig bakom deras grupps synpunkter.
- De kräver att Länsstyrelsen avbryter planerna och startar en ny diskussion med berörda skogsägare där både områdesplanering och ekonomifrågorna kan diskuteras till ett färdigt förslag att ta ställning till, innan Länsstyrelsen helt nonchalerar äganderätten och brukanderätten och kör över skogsägarna.

Pite Energi har i sitt yttrande meddelat att bolaget inte har några anläggningar inom området som omfattas av förslaget och i övrigt inget att erinra.

Övriga fastighetsägare samt Östra Kikkejaure sameby har inte inkommit med något yttrande.

Samråd med Piteå kommun har genomförts. I sitt samrådsyttrande har Piteå kommun påtalat bland annat följande. Kommunens inställning har länge varit att skogen i första hand ska brukas för att få ut störst värde av den skog som finns i Piteå och Norrbotten. Politikområdet är mindre detaljreglerat än tidigare och skogsägarna har därigenom givits större frihet att själva välja hur skogen ska brukas och nyttjas. Kommunen framhåller det tydliggörandet i skogspolitikerna om frivillighet och äganderätt som regeringen gjorde 2021 där regeringen anför att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta tillvara skogens

potential för ekonomi, klimat och miljö. Då betonar regeringen även att myndigheterna bör använda frivilligt formellt skydd som grundläggande utgångspunkt och huvudsakligt arbetssätt. Lagstiftaren är alltså tydlig med att eventuella avsättningar skall ske frivilligt. Utifrån detta så anser kommunen följande:

- Det finns nog med sparade arealer för naturvård inom Piteå kommun, de skogar som finns kvar skall kunna brukas på ett ansvarfullt sätt av sina ägare enligt de regelverk som styr det svenska skogsbruket.
- Det interimistiska avverkningsstoppet skall upphävas och att om det skall bildas någon form av reservat på Degerberget skall detta ske i överenskommelse och i samråd med berörda skogsägare på frivillig basis.

Naturskyddsföreningen i Piteå har lämnat in ett yttrande. I yttrandet framför Naturskyddsföreningen bl.a. följande. Föreningen stödjer och tillstyrker Länsstyrelsen förslag att bilda naturreservatet. Om reservatet inte genomförs kommer stora, centralt liggande delar av Degerberget-Hötjärnhällan att avverkas och de kvalitéer som idag finns för biologisk mångfald, friluftsliv, rekreation, upplevelser och naturvård påverkas negativt och förstörs i stor utsträckning. I dagsläget har mycket liten landbaserad yta skyddad natur.

Samråd med Naturvårdsverket har genomförts. Naturvårdsverket tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har en unik flora med flera fridlysta och rödlistade arter. Området är också av stor betydelse för friluftslivet i Piteå och erbjuder tätortsnära natur- och friluftsupplevelser året runt. Länsstyrelsen saknar detaljerad kunskap om reservatets våtmarker och vattendrag.

Reservatet är avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och friluftsvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga natur- och friluftsvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att

bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera av miljökvalitetsmålen; Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv samt Begränsad klimatpåverkan.

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen och som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör områden som är av betydelse för totalförsvaret och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen. Allmänheten nyttjar sedan tidigare området för friluftsliv enligt allemansrätten. Länsstyrelsens bedömning är att bildandet av naturreservatet inte kommer innebära att någon förändrad verksamhet eller påverkan på totalförsvarets intressen i området.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § MB (Kustområdet och skärgården i Norrbotten från Bondöfjärden till riksgränsen mot Finland). Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

I Piteå kommuns översiktsplans markanvändningskarta anges området som "Närnatur, särskild betydelse" och "Utvecklingsområde natur". Området omfattas inte av detaljplaner eller andra planer.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för Piteå kommun gällande översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Ersättning för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär har betalats ut för tre av de fem berörda fastigheterna.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Samråd med Piteå kommun

Länsstyrelsen har samrått med Piteå kommun, som motsätter sig förslaget. Kommunen anser att det finns nog med sparade arealer för naturvård inom kommunen, och att de skogar som finns kvar ska kunna brukas på ett ansvarsfullt sätt samt att om det ska bildas någon form av reservat på Degerberget ska det ske i överenskommelse och samråd med berörda skogsägare på frivillig basis.

Länsstyrelsen vill tydliggöra att arbetet med skydd av värdefulla skogar sker på uppdrag av regering och riksdag, inom ramen för miljömålet Levande skogar. Områdesskyddet är en prioriterad del av regeringens miljöpolitik, som både på nationell och regional nivå följer fastställda riktlinjer och strategier. Urval av naturreservat utgår från en värdebaserad ansats, vilket i korthet innebär att de områden som har högst naturvärden också ska ges ett formellt skydd. Länsstyrelsen vill dock betona att syftet med de naturreservat som bildas, utöver bevarandet av områdenas biologiska mångfald, även är att främja möjligheterna till naturupplevelser och friluftsliv. Reservaten kan även vara en viktig resurs för besöksnäringen.

Andelen skyddad skog i Piteå kommun är generellt låg, näst lägst bland Norrbottens kommuner. Av skogen i kommunen är 1,5 % skyddad, varav de största arealerna ligger i kommunens mellersta och östra delar. I kustlandet är andelen skyddad skog mycket låg. De större områden med höga naturvärden som finns kvar får därför en särskilt stor betydelse som kärnområden för biologisk mångfald.

I november 2021 överlämnade regeringen propositionen 2021/22:58 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund (den s.k. Skogspropositionen) till riksdagen. I propositionen föreslås att formellt skydd av skog i Sverige i huvudsak ska ske utifrån frivillighet och på initiativ från markägarna. Avsteg från frivillighet vid formellt skydd bör ske mer restriktivt än tidigare, och kan bli aktuellt exempelvis om det specifika området bör bevaras till följd av internationella åtaganden eller för andra särskilt angelägna allmänna intressen. Riksdagen har ställt sig bakom propositionen genom Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22:MJU18.

Länsstyrelsen anser att bevarandet av de höga naturvärden som Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat hyser är ett sådant särskilt angeläget allmänt intresse som motiverar ett avsteg från principen om frivillighet.

Yttranden från Sametinget och SSR

Länsstyrelsen vill tydliggöra att det i beslutet finns undantag från föreskrifterna för att renskötselrätten inte ska begränsas eller påverkas negativt. Enligt skötselplanen ska samråd med berörd sameby hållas vid åtgärder som kan påverka rennäringen. Instängsling är inte med som förslag till skötselåtgärd inom reservatet med tanke på den påverkan det kan få på både rennäringen och friluftslivet i området. Den berörda samebyn, Östra Kikkejaure, har getts möjlighet att yttra sig över förslaget.

Yttrande från markägarna till Pitholm 14:5 och 69:1

Länsstyrelsen vill tydliggöra att målsättningen är att bilda naturreservat av hela det skyddsvärda området, som är fördelat på elva fastigheter. Alla markägare inom det skyddsvärda området har blivit kontaktade. Med anledning av att det interimistiska förbudet är begränsat i tid har Länsstyrelsen inledningsvis fokuserat på skyddet av de fastigheter som omfattas av det interimistiska förbudet samt de fastigheter där markägarna initialt har varit positiva till att bilda naturreservat. Länsstyrelsens intention är att

fortsätta dialogen med övriga fastighetsägare samt arbeta vidare för att lösa andra frågor så som tillgång till väg, parkering med mera.

Länsstyrelsen anser att det värde som Degerberget har haft som rekreationsområde och de höga naturvärdena i området skulle ha påverkats mycket negativt om avverkningarna hade genomförts enligt anmälan.

I en gemensam bedömning av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen ansåg myndigheterna att naturreservat är ett bättre alternativ för skydd av området. Områdets höga naturvärden finns i ett betydligt större område än den del som var aktuellt för Skogsstyrelsens biotopskydd. Ett naturreservat kan, till skillnad från ett biotopskydd, omfatta hela det skyddsvärda området och är inte begränsat till den biotop som normallokalen utgör. Ett naturreservat kan dessutom omfatta skog som är viktig att bevara för friluftslivets behov.

Piteå kommun är projektägare för det LONA-projekt som nämns i yttrandet. Projektet har genomförts gemensamt av kommunen, SNF Norrbotten och Studieförbundet. Länsstyrelsen har handlagt och beslutat ansökan om projektet i enlighet med Naturvårdverkets uppdrag, men har ingen del i genomförandet.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat

Kommun: Piteå

Lägesbeskrivning: 7 km SO om centrala Piteå

Fastigheter: Pitholm 14:5, del av
Pitholm 14:14, del av

Pitholm 14:19, del av

Pitholm 14:21, del av

Pitholm 69:1, del av

Sameby: Östra Kikkejaure Sameby

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 90 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 73 ha,
varav produktiv skog ca 53 ha
Våtmark ca 5 ha
Övrig mark ca 12 ha

Beskrivning av området

Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat ligger på en höjd på Pitholmen sydost om Piteå. Tillsammans bildar de två delområdena ett tätortsnära naturreservat med höga natur- och friluftslivsvärden. Området ligger kustnära och från Degerberget har man milsvid utsikt över Piteås skärgård.

Området används inom rennäringen och ligger inom Östra Kikkejaure samebys totala betesområde. Reservatet ligger inom samebys vinterland, vårvinterland och trivselland.

I reservatet finns ett fåtal kända fornlämningar, alla boplatsgropar i klappersten. I närområdet, på liknande plaster och höjdnivåer runt Degerberget och Hötjärnhällan, har mer utförliga arkeologiska inventeringar gjorts och då lokaliserat ett stort antal boplatser vid äldre tiders strandlinjer.

Degerberget och Hötjärnhällan domineras av utbredda hällmarker och tunna jordlager av morän. I svackor och i nedre delarna av sluttningarna finns torv och svallsediment av sand och grus. Jordlagren har svallats av Östersjöns bränningar, havsströmmar och vågsvall. Finare material som sand och grus har förts bort med vattnet från mer exponerade höjdlägen och avlagrats som svallsediment där vattnets rörelse varit lägre. Runt om på berget finns strandvallar som visar Östersjöns historiska strandnivåer och hur vattennivå har varierat med isavsmältning och landhöjning efter den senaste istiden för ca 10 000 år sedan. Berggrunden består till stor del av Pitekonglomerat. Konglomerat är bergarter som är uppbyggda av finkornigt material som omger bollar av andra

bergarter. Ursprunget är nedvittrade bergarter som transporterats i vatten, sedimenterat och sedan formats under tryck och hög temperatur. Pitekonglomerat bildades för ca 1,9 miljarder år sedan. Bollarna i Pitekonglomeratet består av kvartsit och olika kalkhaltiga bergarter. Var den kalk som idag påverkar vegetationen på Degerberget och Hötjärnhällan har sitt ursprung är oklart. Den kan komma från berggrunden, men det är också möjligt att det finns skalgrusbankar i svallsedimenten på Degerbergets och Hötjärnhällans sluttningar. Hur landskapet har formats genom årtusendena speglas idag i områdets stora variation av livsmiljöer och stora artrikedom.

Det norra delområdet ligger på Degerbergets topp. Området är välbesökt av närboende och folk från Piteå tätort, vilket märks på de väl upptrampade stigarna som går genom området. Utöver friluftslivsvärden har området också betydande skogliga värden. Hällmarkstallskogarna är till stora delar urskogsartade med upp mot 300 år gamla tallöverståndare. Runt hällmarkerna består skogen till största delen av produktiv barrblandskog som sköts i olika omfattning. Centralt finns ett bestånd med gott om död ved och överståndare. Andra delar är mer skötta och har karaktären av timmerställning. I de bitvis täta skogarna syns gott om spår efter tretåig hackspett (NT) och här finns även andra rödlistade arter som knärot (VU), ullticka (NT), lunglav (NT), lammticka (VU) och stjärntagging (NT). Flera rödlistade mykhorrizabildande svamparter knutna till kalkbarrskogar har vid fördjupade inventeringar påträffats i detta delområde, så som läderdoftande fingersvamp (VU), siljanspindling (VU) och tvillingspindling (VU).

Det södra delområdet har bitvis en annan karaktär, med tydligare kalkpåverkan och höga skogliga och botaniska värden. Hötjärnhällan är mindre välbesökt än Degerberget och lockar främst botaniskt intresserade besökare. Centralt i delområdet ligger Hötjärnhällan, en flack kulle som svallats hårt och som därför till stor del består av hällmarker eller blockiga marker med tunna jordlager. På dessa magrare marker växer talldominerade skogar som plockhuggits i varierande omfattning. Åldern ligger kring 120-150 år, med överståndare kring 250 år i de delar som är mindre genomhuggna. Runt hällmarkerna växer produktiv barrblandskog som är cirka 120-150 år, med lövsinslag och större grandominans längre ner i sluttningarna. Mängden död ved och överståndare varierar med historisk påverkansgrad. I dessa bitvis täta granskogar trivs hackspettar som spillkråka (NT) och tretåig hackspett (NT). Längst i söder i delområdet finns ett bestånd med gott om död ved och tydlig

kalkpåverkan. Här finns Norrbottens kanske rikaste dokumenterade lokal av norna (VU) och även gott om andra orkidéer som knärot (VU), skogsnycklar, nattviol, skogsnattviol och Jungfru Marie nycklar. I området finns även ett flertal rödlistade mykhorrizabildande svampar som är knutna till kalkbarrskogar, till exempel fjällfotad musseron (VU) och ädelspindlingar så som siljanspindling (VU), kopparspindling (VU), gyllenspindling (VU) och blyspindling agg (VU). Andra arter som påträffats är bland annat stjärntagging (NT), rosenticka, ullticka (NT), blekspindling, nordlig nållav (NT), kortskaftad ärgspik (NT) och tibast.

I reservatet finns även mindre våtmarker. Dessa är inte närmare inventerade men förekomsten av kalk och kända rikkärr i närområdet indikerar att dessa kan vara rikkärr.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) framgår att bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter inte gäller om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Det innebär t. ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats.

Om överenskommelse om ersättning inte har träffats kan den som vill göra anspråk på ersättning väcka talan hos mark- och miljödomstolen. Enligt 31 kap. 13 § MB ska den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen väcka talan inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 3 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Sofia Åström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Johan Lindberg medverkat.

Bilagor

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

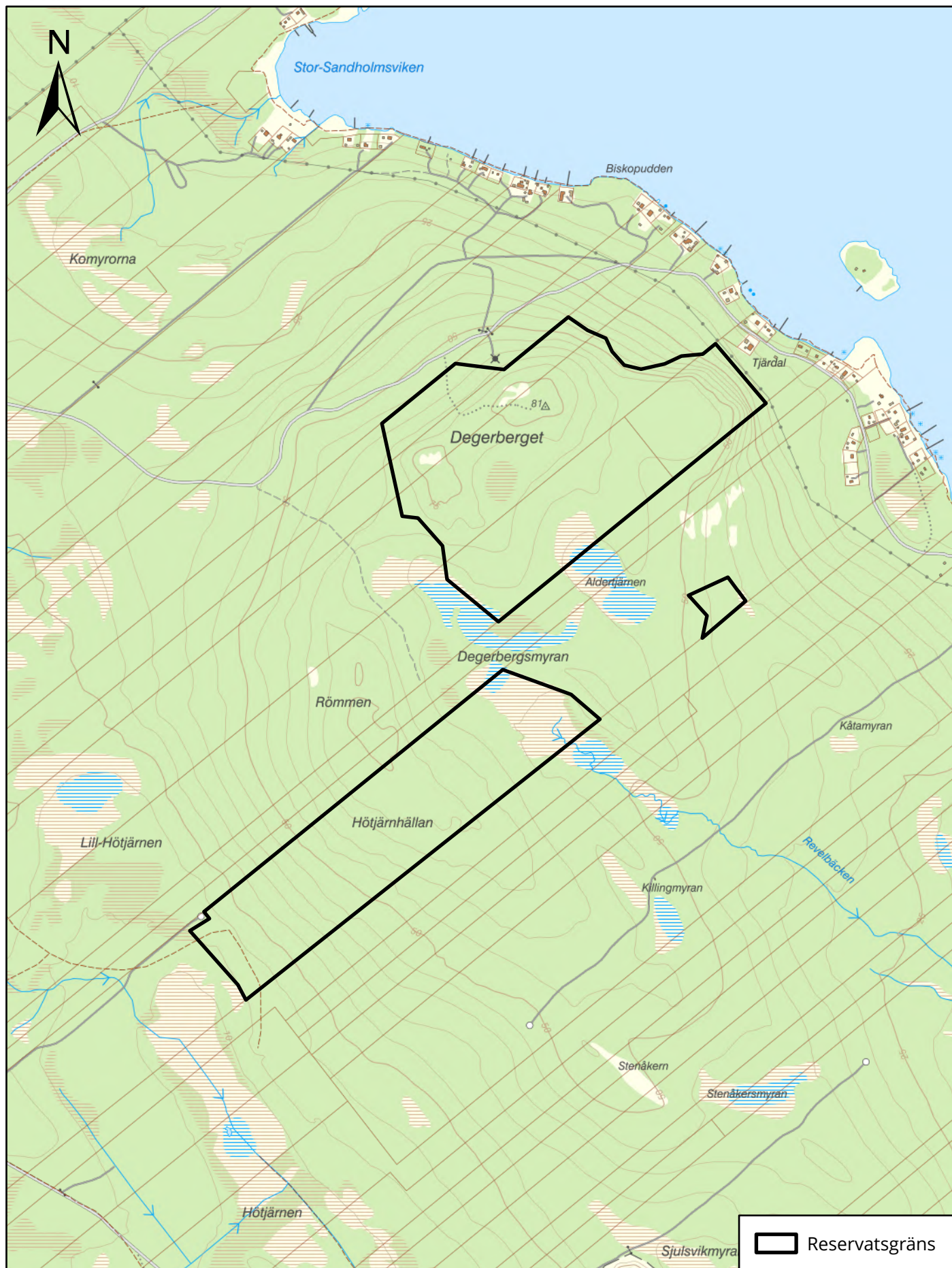
Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat

Areal: ca 90 ha

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:15 000

0 0,25 0,5 1 km

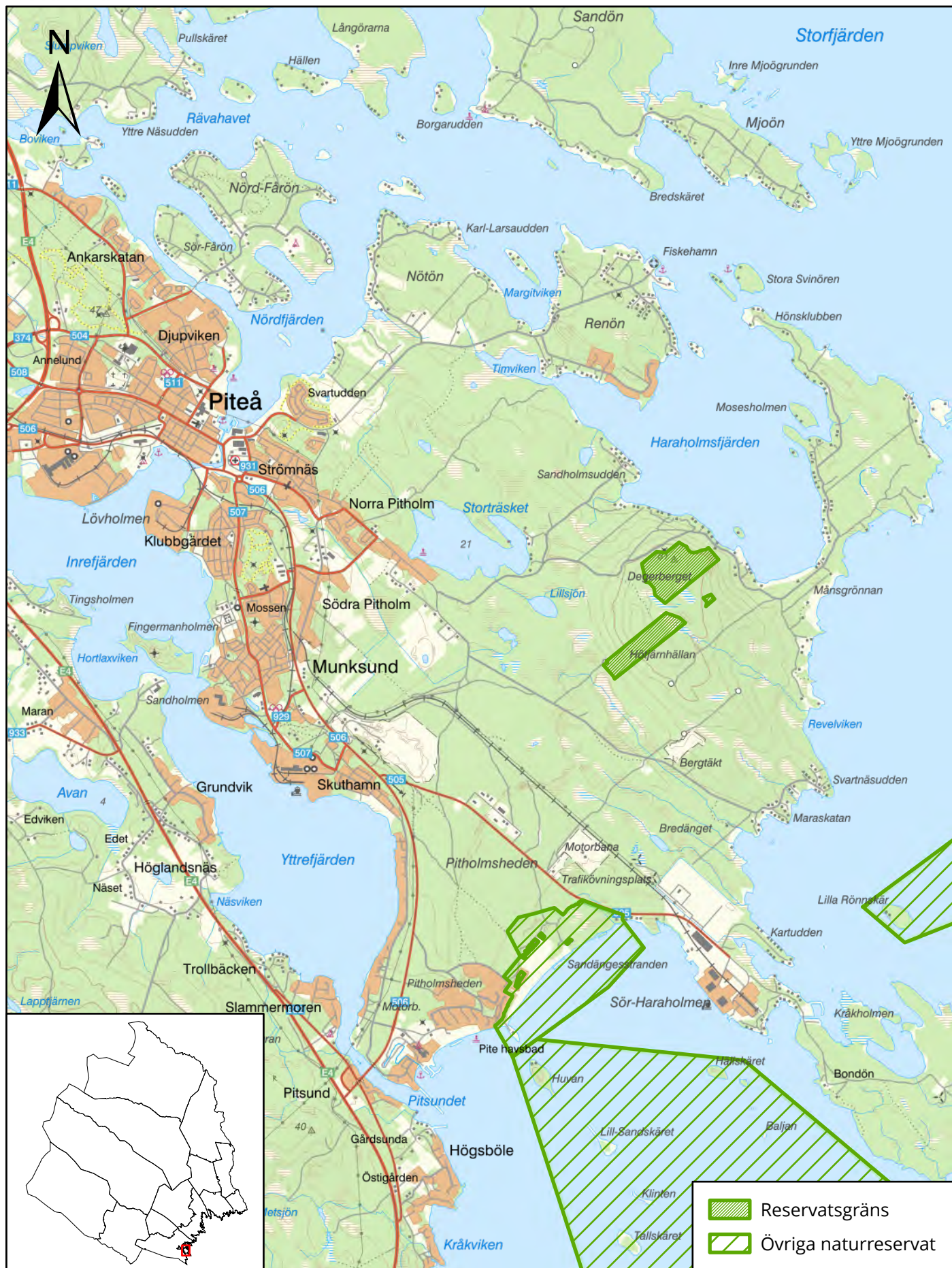
Degerberget-Hötjärnhällans naturreservat

Piteå kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:75 000

0 1,5 3 6 km

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienummer 1019-2021.